

IV

(Acte adoptate înainte de 1 decembrie 2009, în temeiul Tratatului CE, al Tratatului UE și al Tratatului Euratom)

DECIZIA NR. 472/09/COL A AUTORITĂȚII AELS DE SUPRAVEGHERE**din 25 noiembrie 2009**

de modificare, pentru a șaptezeci și cincea oară, a normelor de procedură și de fond în domeniul ajutoarelor de stat prin introducerea unui nou capitol privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat

AUTORITATEA AELS DE SUPRAVEGHERE ⁽¹⁾,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul privind Spațiul Economic European ⁽²⁾, în special articolele 6163 și Protocolul 26 la acesta,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul între statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție ⁽³⁾, în special articolul 24 și articolul 5 alineatul (2) litera (b),

întrucât:

Articolul 24 din Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție prevede că Autoritatea pune în aplicare dispozițiile Acordului privind SEE referitoare la ajutoarele de stat.

Articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție prevede că Autoritatea emite comunicări sau orientări referitoare la aspectele tratate în Acordul privind SEE, în cazul în care acest acord sau Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție prevede în mod expres acest lucru sau în cazul în care Autoritatea consideră acest lucru ca fiind necesar.

Autoritatea a adoptat normele de procedură și de fond în domeniul ajutoarelor de stat la 19 ianuarie 1994 ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Denumită în continuare „Autoritatea”.

⁽²⁾ Denumit în continuare „Acordul privind SEE”.

⁽³⁾ Denumit în continuare „Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție”.

⁽⁴⁾ Orientări privind aplicarea și interpretarea articolelor 61 și 62 din Acordul privind SEE și a articolului 1 din Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, adoptate și emise de Autoritate la 19 ianuarie 1994, publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* L 231, 3.9.1994, p. 1 și în Suplimentul SEE nr. 32 din 3.9.1994, p. 1 (denumite în continuare Orientările privind ajutoarele de stat). Versiunea actualizată a Orientărilor privind ajutoarele de stat este publicată pe site-ul web al Autorității: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

La 14 august 2009, Comisia Comunităților Europene (denumită în continuare Comisia CE) a adoptat Comunicarea privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat ⁽⁵⁾.

Această comunicare are relevanță și pentru Spațiul Economic European.

Aplicarea uniformă a normelor SEE privind ajutoarele de stat trebuie asigurată pe tot teritoriul Spațiului Economic European.

În conformitate cu punctul II de la titlul „Generalități” de la sfârșitul anexei XV la Acordul privind SEE, Autoritatea, după consultarea prealabilă a Comisiei, trebuie să adopte acte corespunzătoare celor adoptate de Comisia Europeană.

Autoritatea a consultat Comisia Europeană și statele AELS printr-o scrisoare pe acest subiect din data de 20 octombrie 2009 (nr. de referință al evenimentului 534132, 534133 și 534134),

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Orientările privind ajutoarele de stat sunt modificate prin introducerea unui nou capitol privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat. Noul capitol este cuprins în anexa la prezenta decizie.

⁽⁵⁾ JO C 195, 19.8.2009, p. 9.

Articolul 2

Numai textul în limba engleză este autentic.

Adoptată la Bruxelles, 25 noiembrie 2009.

Pentru Autoritatea AELS de Supraveghere

Per SANDERUD
Președinte

Kurt JÄGER
Membru al Colegiului

ANEXĂ

CAPITOLUL PRIVIND RESTABILIREA VIABILITĂȚII ȘI EVALUAREA MĂSURILOR DE RESTRUCTURARE LUATE ÎN SECTORUL FINANCIAR, ÎN CONTEXTUL CRIZEI ACTUALE, ÎN CONFORMITATE CU NORMELE PRIVIND AJUTOARELE DE STAT ⁽¹⁾**1. Introducere**

1. Restaurarea încrederii și buna funcționare a pieței financiare reprezintă o premisă indispensabilă pentru redresarea din actuala criză financiară și economică ⁽²⁾. Autoritatea AELS de Supraveghere (denumită în continuare „Autoritatea”) remarcă faptul că, având în vedere natura sistemică a crizei și interconexiunea care caracterizează sectorul financiar, au fost întreprinse o serie de acțiuni la nivel comunitar pentru a restabili încrederea în sistemul financiar, pentru a menține piața internă și pentru a asigura sistemul de acordare de credite la nivelul economiei ⁽³⁾.
2. Autoritatea consideră că aceste inițiative trebuie completate prin acțiuni la nivelul instituțiilor financiare pentru a se asigura că sunt în măsură să facă față crizei actuale și să redobândească viabilitatea pe termen lung fără să recurgă la ajutoare de stat pentru a-și îndeplini funcția de creditare pe o bază mai solidă. La nivel comunitar, Comisia se ocupă deja de o serie de cazuri privind ajutoarele de stat, generate de intervențiile statelor CE în scopul de a evita probleme legate de lichiditate, solvență sau creditare. Autoritatea a prezentat indicații în trei capitole succesive ale Orientărilor sale privind conceperea și implementarea ajutoarelor de stat în favoarea băncilor ⁽⁴⁾. Aceste capitole recunosc faptul că severitatea crizei a justificat acordarea de ajutoare, care pot fi considerate compatibile în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE și care au asigurat un cadru pentru acordarea coerentă de garanții publice, pentru recapitalizare și pentru luarea de măsuri pentru salvarea activelor depreciate de către statele AELS. Raționamentul principal al acestor reguli constă în asigurarea faptului că măsurile de salvare pot să îndeplinească integral obiectivele de stabilitate financiară și de menținere a fluxurilor de credit, garantând în același timp o concurență echitabilă între băncile ⁽⁵⁾ situate în diferitele state SEE, cât și între băncile care beneficiază de ajutor public și cele care nu beneficiază de acesta, evitându-se competițiile nefaste pentru obținerea de subvenții, limitându-se hazardul moral și asigurându-se competitivitatea și eficiența băncilor din SEE pe piețele din SEE și internaționale.
3. Normele privind ajutoarele de stat oferă un instrument de asigurare a coerenței măsurilor luate de acele state AELS care au decis să treacă la acțiune. Cu toate acestea, decizia de a utiliza fonduri publice, de exemplu pentru a prelua de la bănci activele depreciate aparține statelor AELS. În unele situații, instituțiile financiare vor fi în măsură să facă față crizei actuale fără operarea de modificări majore sau fără să beneficieze de ajutor suplimentar. În alte cazuri, ajutorul de stat poate fi necesar, sub forma garanțiilor, recapitalizării sau a salvării activelor depreciate.
4. Atunci când o instituție financiară a beneficiat de ajutor de stat, statele AELS ar trebui să prezinte un plan de viabilitate sau un plan de restructurare fundamental în vederea confirmării sau restabilirii viabilității pe termen lung a băncilor fără să se bazeze pe ajutoare de stat. Au fost stabilite deja criterii pentru a delimita condițiile în care o bancă poate avea nevoie de o restructurare mai substanțială și condițiile în care sunt necesare măsuri pentru a face față denaturării concurenței, cauzată de ajutoare ⁽⁶⁾. Prezentul capitol nu aduce modificări acestor criterii, ci le completează, în vederea sporirii predictibilității și asigurării unei abordări coerente, explicând modul în care

⁽¹⁾ Prezentul capitol corespunde Comunicării Comisiei Europene (denumită în continuare „Comisia”) privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat (JO C 195, 19.8.2009, p. 9).

⁽²⁾ La punctul 1 din comunicarea sa menționată în nota de subsol 1 de mai sus, Comisia făcea trimitere la un angajament luat de Consiliul European în reuniunile sale din 20 martie 2009 și din 18 și 19 iunie 2009.

⁽³⁾ În comunicarea sa către Consiliul European din 4 martie 2009, intitulată „Stimularea redresării economice europene”, COM(2009) 114 final, Comisia a anunțat un program de reformă care vizează remediarea unor deficiențe de ordin mai general din cadrul de reglementare aplicabil instituțiilor financiare care funcționează în Comunitate.

⁽⁴⁾ A se vedea capitolele din orientările referitoare la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare (denumite în continuare „Orientările privind băncile”), cele referitoare la recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare (denumite în continuare „Orientările privind recapitalizarea”) și cele referitoare la tratarea activelor depreciate în sectorul bancar din SEE (denumite în continuare „Orientările privind activele depreciate”).

⁽⁵⁾ Sfera de aplicare a prezentei comunicări este limitată la instituțiile financiare, astfel cum se precizează în Orientările privind sectorul bancar. În scopul facilitării referințelor, orientările prezentate în prezentul capitol se referă la bănci. Cu toate acestea, orientările se aplică *mutatis mutandis* altor instituții financiare, dacă este cazul.

⁽⁶⁾ Criteriile și circumstanțele specifice care determină obligația de a prezenta un plan de restructurare au fost explicate în Orientările privind sectorul bancar, în Orientările privind recapitalizarea și în Orientările privind activele depreciate. Ele se referă, în special, dar nu exclusiv, la situațiile în care o bancă confruntată cu probleme a fost recapitalizată de stat sau la cele în care banca care beneficiază de măsurile de salvare a activelor a primit deja ajutor de stat în orice formă care contribuie la acoperirea sau evitarea pierderilor (cu excepția participării într-o schemă de garanții), care, împreună, depășesc 2 % din totalul activelor ponderate în funcție de risc ale băncii. Gradul de restructurare va depinde de gravitatea problemelor fiecărei bănci. În schimb, în conformitate cu respectivele orientări (în special punctul 40 din Orientările privind recapitalizarea și anexa V la Orientările privind activele depreciate), în cazul în care se acordă o sumă limitată băncilor care, în esență, funcționează bine, li se cere statelor AELS să prezinte un raport Autorității referitor la utilizarea fondurilor publice, care să includă toate informațiile necesare pentru evaluarea viabilității băncii în cauză, a utilizării capitalului primit și a parcursului prevăzut pentru desprinderea de ajutorul de stat. Examinarea viabilității ar trebui să demonstreze profilul de risc și adecvarea preconizată a capitalului acestor bănci și să evalueze planurile lor de afaceri.

Autoritatea va evalua compatibilitatea ajutoarelor de restructurare ⁽⁷⁾, acordate de statele AELS instituțiilor financiare în condițiile actuale ale crizei sistemice, în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE.

5. Orientările privind sectorul bancar, Orientările privind recapitalizarea și Orientările privind activele depreciate reamintesc principiile de bază stabilite prin Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate ⁽⁸⁾. Aceste principii necesită, înainte de toate, ca ajutoarele pentru restructurare să conducă la restabilirea viabilității întreprinderii pe termen mai lung, fără ajutoare de stat. De asemenea, principiile presupun ca ajutoarele pentru restructurare să fie însoțite, în măsura posibilului, de o repartizare adecvată a obligațiilor și de măsuri destinate să minimizeze denaturarea concurenței, care, pe termen mai lung, ar slăbi fundamental structura și funcționarea pieței în cauză.
6. Integritatea pieței interne și dezvoltarea băncilor din SEE trebuie să constituie un element-cheie în aplicarea acestor principii; fragmentarea și segmentarea pieței trebuind să fie evitate. Odată ce criza actuală a fost depășită, băncile din SEE ar trebui să dețină o poziție globală puternică bazată pe piața financiară unică a SEE. În egală măsură, Autoritatea reafirmă necesitatea de a anticipa și de a gestiona schimbările într-un mod responsabil din punct de vedere social și subliniază necesitatea respectării legislației naționale de punere în aplicare a directivelor comunitare privind informarea și consultarea lucrătorilor, directive care se aplică în astfel de circumstanțe.
7. Prezentul capitol explică modul în care Autoritatea va examina ajutoarele pentru restructurarea băncilor în contextul crizei actuale, luând în considerare necesitatea de adaptare a practicii anterioare în perspectiva naturii și dimensiunii globale a crizei actuale, rolul sistemic al sectorului bancar pentru întreaga economie și efectele sistemice care pot decurge din nevoia ca o serie de bănci să se restructureze în decursul aceleiași perioade:
 - planul de restructurare va trebui să includă un diagnostic complet al problemelor băncii. În vederea elaborării unor strategii durabile pentru restabilirea viabilității, băncile vor trebui, în consecință, să realizeze teste de simulare a unei situații de criză. Această primă etapă în restabilirea viabilității ar trebui să fie întemeiată pe parametrul comun care se vor baza, în măsura posibilului, pe metodologii adoptate la nivelul SEE. De asemenea, băncile vor trebui, dacă este cazul, să declare activele depreciate ⁽⁹⁾;
 - având în vedere scopul fundamental de atingere a stabilității financiare și perspectiva economică dificilă predominantă la nivelul SEE, se va acorda o atenție specială elaborării unui plan de restructurare, și, în special, asigurării unui calendar suficient de flexibil și de realist al etapelor necesare de punere în aplicare. În cazul în care punerea în aplicare imediată a măsurilor structurale nu este posibilă din cauza circumstanțelor legate de piață, ar trebui luate în considerare garanții comportamentale intermediare;
 - Autoritatea va aplica principiul de bază al repartizării adecvate a obligațiilor între statele AELS și băncile beneficiare, ținând cont de situația de ansamblu a sectorului financiar. În cazul în care repartizarea obligațiilor nu este posibilă imediat din cauza situației pieței la momentul salvării, acest proces ar trebui realizat într-o etapă ulterioară a punerii în aplicare a planului de restructurare;
 - măsurile de limitare a denaturării concurenței de către o bancă salvată din același stat AELS sau din alte state SEE ar trebui elaborate într-un mod care să limiteze producerea oricărui dezavantaj altor bănci, luând în considerare faptul că natura sistemică a crizei actuale a necesitat o intervenție a statului de mare amploare în acest sector;
 - furnizarea de ajutor suplimentar pe parcursul perioadei de restructurare ar trebui să constituie o posibilitate în cazul în care este justificată de motive legate de stabilitatea financiară. Orice ajutor suplimentar ar trebui să se limiteze la minimumul necesar pentru asigurarea viabilității.

⁽⁷⁾ Adică ajutoarele care au fost temporar autorizate de Autoritate ca ajutoare pentru salvare în temeiul Liniilor directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate sau ajutoarele temporar autorizate în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE, precum și orice noi ajutoare care pot fi notificate ca fiind necesare în vederea restructurării. Prin urmare, prezentul capitol va fi aplicat în locul Liniilor directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate în vederea evaluării ajutoarelor pentru restructurare acordate băncilor în condițiile actuale ale crizei sistemice.

⁽⁸⁾ La nivel comunitar, Comisia a adoptat, în trecut, o serie de decizii privind ajutoarele pentru restructurare [compatibile în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE] băncilor aflate în dificultate, pe baza unui proces general de restructurare care a permis beneficiarilor să își redobândească viabilitatea pe termen lung fără ajutoarele care afectează în mod nejustificat concurența. Strategiile tipice de restructurare au inclus reorientarea modelelor de afaceri, închiderea sau dezinvestirea părților din întreprinderi, a filialelor sau a sucursalelor, modificări ale gestiunii activelor și pasivelor, vânzarea către concurența viabilă a unei întreprinderi în funcționare sau divizarea și vânzarea diferitelor părți ale întreprinderii. A se vedea, de exemplu: Decizia 98/490/CE a Comisiei din 20 mai 1998 privind ajutorul acordat de Franța grupului Crédit Lyonnais (JO L 221, 8.8.1998, p. 28), Decizia 2005/345/CE a Comisiei din 18 februarie 2004 privind ajutorul pentru restructurare acordat societății Bankgesellschaft Berlin AG de Germania (JO L 116, 4.5.2005, p. 1), Decizia 2009/341/CE a Comisiei din 4 iunie 2008 privind ajutorul de stat C 9/08 (ex NN 8/08, CP 244/07) pus în aplicare de Germania pentru Sachsen LB (JO L 104, 24.4.2009, p. 34) și Tabloul de bord privind ajutoarele de stat din toamna 2006, COM(2006) 761 final, p. 28 http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/2006_autumn_en.pdf, care include un studiu special privind ajutoarele pentru salvare și restructurare.

⁽⁹⁾ În conformitate cu Orientările privind activele depreciate.

8. Secțiunea 2 din prezentul capitol se aplică exclusiv cazurilor în care statul AELS are obligația de a notifica un plan de restructurare ⁽¹⁰⁾. Principiile care se află la baza secțiunii 2 se aplică prin analogie cazurilor în care statului AELS nu îi revine obligația oficială de a notifica un plan de restructurare, dar trebuie totuși să demonstreze viabilitatea ⁽¹¹⁾ băncii beneficiare. În acest din urmă caz, și cu excepția situațiilor în care există îndoeli, Autoritatea va solicita, în mod normal, informații mai puțin detaliate ⁽¹²⁾. În cazul în care există îndoeli, Autoritatea va solicita cu precădere date privind simularea adecvată a situațiilor de criză, în conformitate cu punctul 13, precum și date privind validarea rezultatelor testelor de simulare a situației de criză de către autoritatea națională competentă. Secțiunile 3, 4 și 5 se aplică exclusiv cazurilor în care statul AELS are obligația de a notifica un plan de restructurare. Secțiunea 6 se referă la durata de aplicare a prezentului capitol și se aplică atât statelor AELS care trebuie să notifice un plan de restructurare pentru beneficiarii ajutorului, cât și statelor AELS care trebuie numai să demonstreze viabilitatea beneficiarilor ajutorului.

2. Restabilirea viabilității pe termen lung

9. În cazul în care, pe baza orientărilor sau deciziilor anterioare ale Autorității, unui stat AELS îi revine obligația de a prezenta un plan de restructurare ⁽¹³⁾, planul trebuie să fie complet, detaliat și să se bazeze pe un concept coerent. Planul trebuie să demonstreze modul în care banca va restabili viabilitatea pe termen lung fără ajutor de stat, în cel mai scurt termen posibil ⁽¹⁴⁾. Notificarea oricărui plan de restructurare trebuie să includă o comparație cu opțiuni alternative, inclusiv o divizare sau o absorbire de către o altă bancă pentru a permite Autorității să estimeze ⁽¹⁵⁾ dacă sunt disponibile soluții mai bine orientate către piață, care sunt mai puțin costisitoare sau care denaturează în măsură mai mică concurența, conforme cu menținerea stabilității financiare. În cazul în care nu se poate restabili viabilitatea băncii, planul de restructurare ar trebui să indice modalitatea corespunzătoare de lichidare a acesteia.
10. Planul de restructurare ar trebui să identifice cauzele dificultăților cu care se confruntă banca și deficiențele acesteia și să prezinte modul în care măsurile de restructurare propuse remediază problemele de bază ale băncii.
11. Planul de restructurare ar trebui să ofere informații privind modelul de afaceri al beneficiarului, cu precădere privind structura sa organizațională, finanțarea (demonstrarea viabilității structurii de finanțare pe termen scurt și lung ⁽¹⁶⁾), guvernanța corporativă (demonstrarea prevenirii conflictelor de interese, precum și modificările necesare în ceea ce privește gestiunea ⁽¹⁷⁾), gestionarea riscurilor (inclusiv declararea activelor depreciate și provizionarea prudentă a activelor neperformante), gestiunea activelor și pasivelor, generarea de fluxuri de numerar (care ar trebui să atingă niveluri suficiente fără ajutor din partea statului), angajamentele neincluse în bilanț (demonstrarea sustenabilității lor și consolidarea lor atunci când banca este subiectul unei expuneri semnificative ⁽¹⁸⁾), gradul de îndatorare, adecvarea actuală și preconizată a capitalului în conformitate cu reglementările aplicabile privind supravegherea (pe baza evaluării prudente și a provizionării adecvate) și structura de remunerare în vederea motivării ⁽¹⁹⁾, (demonstrarea modului în care aceasta promovează rentabilitatea pe termen lung a beneficiarului).
12. Viabilitatea fiecărei activități comerciale și fiecărui centru de profit ar trebui analizată, cu ajutorul defalcărilor necesare. Restaurarea viabilității băncii trebuie să rezulte în principal din măsuri interne. Ea se poate baza pe factori externi, cum ar fi variații ale prețurilor și ale cererii față de care influența întreprinderii este foarte redusă, dar numai dacă ipotezele privind piața sunt în general acceptate. Procesul de restructurare necesită o dezangajare a activităților care, pe termen mediu, ar continua, din punct de vedere structural, să producă pierderi.
13. O bancă își restabilește viabilitatea pe termen lung atunci când este în măsură să își acopere toate costurile, inclusiv costurile legate de amortizare și cheltuielile financiare și să obțină un nivel adecvat de rentabilitate financiară, luând în considerare profilul de risc al băncii. Banca restructurată ar trebui să fie în măsură să concureze pe piață pentru obținerea de capital, pe baza calităților sale proprii, în conformitate cu cerințele reglementare relevante. Rezultatele preconizate ale restructurării planificate trebuie să fie demonstrate cu ajutorul unui scenariu de bază, precum și cu ajutorul scenariilor de simulare a situațiilor de criză. Pentru aceasta, planurile de restructurare trebuie să ia în considerare, *inter alia*, situația actuală și perspectivele privind piețele financiare, reflectând scenariul de bază și ipotezele cele mai defavorabile. Testele de simulare a situațiilor de criză trebuie să țină cont de o serie de

⁽¹⁰⁾ În conformitate cu Orientările privind sectorul bancar, Orientările privind recapitalizarea și Orientările privind activele depreciate. A se vedea punctul 4 din prezentul capitol.

⁽¹¹⁾ În conformitate cu Orientările privind sectorul bancar, Orientările privind recapitalizarea și Orientările privind activele depreciate, în cazul în care un ajutor cu o valoare limitată este acordat băncilor în esență solide, statele AELS trebuie să prezinte Autorității o analiză a viabilității acestora.

⁽¹²⁾ În conformitate, în special cu punctul 40 din Orientările privind recapitalizarea și cu anexa 5 din Orientările privind activele depreciate.

⁽¹³⁾ După cum s-a explicat la punctul 8 din prezentul capitol, în cazul în care secțiunea 2 se referă la un plan de restructurare, principiile care se află la baza secțiunii 2 se aplică prin analogie și analizelor viabilității.

⁽¹⁴⁾ Un model indicativ pentru un plan de restructurare este prezentat în anexă.

⁽¹⁵⁾ Dacă este cazul, Autoritatea va solicita opinia unui consultant extern pentru a examina planurile de restructurare notificate în vederea analizării viabilității, repartizării obligațiilor și minimizării denaturării concurenței. De asemenea, Comisia poate solicita certificarea diferitelor elemente de către supraveghetori.

⁽¹⁶⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 2 aprilie 2008 în cazul NN 1/2008 *Northern Rock*, JO C 135, 3.6.2008, p. 21 și Decizia 2009/341/CE în cazul C 9/2008 *SachsenLB*.

⁽¹⁷⁾ A se vedea Decizia 2009/341/CE în cazul C 9/2008 *SachsenLB*.

⁽¹⁸⁾ Cu excepția circumstanțelor justificate în mod corespunzător. A se vedea Decizia Comisiei din 21 octombrie 2008 în cazul C 10/08 *IKB*, nepublicată încă.

⁽¹⁹⁾ În conformitate cu principiile stabilite în Recomandarea 2009/384/CE a Comisiei din 30 aprilie 2009 privind politicile de remunerare în sectorul serviciilor financiare (JO L 120, 15.5.2009, p. 22).

scenarii, inclusiv de o combinație de tipuri de criză și de o recesiune globală prelungită. Ipotezele trebuie comparate cu referințe sectoriale adecvate, modificate corespunzător pentru a lua în considerare noile elemente ale crizei actuale de pe piețele financiare. Planul trebuie să cuprindă măsuri care să răspundă eventualelor cerințe care rezultă din testele de simulare a situațiilor de criză. Testele de simulare a situațiilor de criză trebuie să se bazeze, în măsura posibilului, pe parametri comuni, de tipul celor conveniți la nivel comunitar (precum metodologia dezvoltată de Comitetul european al inspectorilor bancari) și, dacă este cazul, să fie adaptați la circumstanțele specifice țării și sectorului bancar al acesteia.

14. În contextul crizei actuale, guvernele au recapitalizat băncile în condiții alese în primul rând din motive legate de stabilitatea financiară și nu din perspectiva rentabilității care ar fi fost acceptabilă pentru un investitor privat. Prin urmare, viabilitatea pe termen lung necesită ca orice ajutor de stat primit să fie ori rambursat în decursul timpului, potrivit preconizărilor din momentul acordării ajutorului, ori remunerat potrivit condițiilor normale de piață, asigurându-se astfel încetarea oricărei forme de ajutor de stat suplimentar. Întrucât Acordul privind SEE nu face mențiune la deținerea de titluri de proprietate, se aplică regulile în materie de ajutor de stat, indiferent dacă o bancă este proprietate privată sau publică.
15. Deși perioada de restructurare ar trebui să fie pe cât de scurtă posibil ca să permită restabilirea rapidă a viabilității, Autoritatea va ține cont de condițiile crizei actuale și, prin urmare, poate autoriza finalizarea unor măsuri structurale într-un termen mai lung decât este cazul în mod obișnuit, cu precădere pentru a evita deteriorarea piețelor prin vânzări imediate ⁽²⁰⁾. Cu toate acestea, restructurarea ar trebui implementată în cel mai scurt termen posibil și nu ar trebui să dureze mai mult de cinci ani ⁽²¹⁾ pentru a fi eficace și pentru a permite băncilor restructurate o restabilire credibilă a viabilității.
16. În cazul în care, în decursul perioadei de restructurare, ar fi necesar un ajutor suplimentar neprevăzut în planul de restructurare notificat în scopul restabilirii viabilității, acesta ar face obiectul unei notificări *ex ante* individuale și orice ajutor suplimentar de acest tip va fi luat în considerare în decizia finală a Autorității.

Asigurarea viabilității prin vânzarea unei bănci

17. Vânzarea unei bănci în dificultate către o altă instituție financiară poate contribui la restabilirea viabilității pe termen lung în cazul în care cumpărătorul este viabil și are capacitatea de a absorbi transferul băncii aflate în dificultate, și poate contribui la refacerea încrederii pieței față de aceasta. În egală măsură, aceasta poate contribui la consolidarea sectorului financiar. În acest scop, cumpărătorul trebuie să demonstreze că entitatea integrată va fi viabilă. În cazul unei vânzări, trebuie, de asemenea, respectate cerințele referitoare la viabilitate, la contribuția proprie și la limitarea denaturării concurenței.
18. Pentru a se asigura oportunități egale pentru toți posibili ofertanți, trebuie asigurat în general un proces de vânzare în condiții de concurență, transparent, obiectiv, necondiționat și nediscriminatoriu ⁽²²⁾.
19. În plus, fără a aduce atingere sistemului de control al fuziunilor care poate fi aplicat, și recunoscându-se că vânzarea către un concurent a unei bănci în dificultate care a beneficiat de ajutor poate să contribuie atât la restabilirea viabilității pe termen lung, cât și la sporirea consolidării sectorului financiar, o astfel de operațiune nu ar trebui să fie autorizată, în cazul în care ar genera *prima facie* un obstacol semnificativ în calea concurenței efective, decât dacă denaturarea concurenței este remediată prin măsuri adecvate care să însoțească ajutorul.
20. De asemenea, vânzarea unei bănci poate implica acordarea de ajutoare de stat pentru cumpărător și/sau pentru activitatea vândută ⁽²³⁾. În cazul în care vânzarea este organizată printr-o procedură concurențială de ofertare, deschisă și necondiționată și activele sunt achiziționate de ofertantul care oferă cel mai ridicat preț, se consideră că prețul de vânzare este prețul pieței, iar ajutorul pentru cumpărător poate fi exclus ⁽²⁴⁾. Un preț de vânzare negativ (sau un sprijin financiar pentru a compensa un astfel de preț negativ) poate fi acceptat în mod excepțional ca neimplicând un ajutor de stat în cazul în care cumpărătorul ar trebui să suporte costuri mai ridicate în caz de lichidare ⁽²⁵⁾. În vederea calculării costurilor de lichidare în aceste circumstanțe, Autoritatea va lua în considerare numai acele pasive care ar fi fost acceptate de un investitor care operează în economia de piață ⁽²⁶⁾. Se exclud datoriile care rezultă din ajutorul de stat ⁽²⁷⁾.

⁽²⁰⁾ Prin acestea se înțelege vânzarea unor mari cantități de active la prețurile actuale scăzute de pe piață, ceea ce ar putea determina o și mai mare scădere a prețurilor.

⁽²¹⁾ Conform Comisiei, practica acesteia a fost aceea de a accepta ca perioadă pentru un plan de restructurare un interval de doi până la trei ani.

⁽²²⁾ A se vedea și punctul 20.

⁽²³⁾ A se vedea nota de subsol 17.

⁽²⁴⁾ Neorganizarea unei astfel de proceduri de ofertare nu implică automat că se acordă un ajutor de stat cumpărătorului.

⁽²⁵⁾ Aceasta ar duce în mod normal la acordarea unui ajutor pentru activitatea economică vândută.

⁽²⁶⁾ A se vedea cauzele conexe C-278/92, C-279/92 și C-280/92, Hytasa, Rec., 1994, p. I-4103, punctul 22.

⁽²⁷⁾ A se vedea cauza C-334/99, Gröditzer Stahlwerke, Rec., 2003, p. I-1139, punctul 134 și următoarele și Decizia 2008/719/CE a Comisiei din 30 aprilie 2008 privind ajutorul de stat C 56/06 (ex NN 77/06) pus în aplicare de Austria pentru privatizarea Bank Burgenland (JO L 239, 6.9.2008, p. 32).

21. Lichidarea voluntară sau vânzarea prin licitație a unei bănci aflate în faliment trebuie avută întotdeauna în vedere atunci când o bancă nu poate, în mod credibil, să își restabilească viabilitatea pe termen lung. Guvernele ar trebui să încurajeze retragerea operatorilor neviabili, permițând în același timp ca procesul să se desfășoare într-un interval adecvat care menține stabilitatea financiară. Orientările privind sectorul bancar prevăd o procedură în cadrul căreia ar trebui să aibă loc o astfel de lichidare voluntară ⁽²⁸⁾. Achiziționarea activelor și pasivelor „bune” ale unei bănci aflate în dificultate poate constitui, deopotrivă, o opțiune pentru o bancă solidă, întrucât aceasta ar putea fi un mod eficient din punct de vedere al costurilor de extindere a depozitelor și de creare de relații cu debitori fiabili. În plus, crearea unei „bănci bune” autonome, pe baza unei combinații a activelor și pasivelor „bune” ale unei bănci existente poate constitui, de asemenea, o cale acceptabilă către restabilirea viabilității, cu condiția ca această nouă entitate să nu se afle în poziția de a denatura în mod inechitabil concurența.

3. Contribuția proprie din partea beneficiarului (repartizarea obligațiilor)

22. În vederea limitării denaturării concurenței și pentru a preîntâmpina hazardul moral, ajutorul ar trebui limitat la minimul necesar și beneficiarul ajutorului trebuie să asigure o contribuție proprie corespunzătoare la costurile de restructurare. Banca și deținătorii capitalului ei trebuie să contribuie cu propriile resurse la restructurarea acesteia în cel mai mare grad posibil. Acest lucru este necesar pentru a se asigura că băncile salvate își asumă în mod corespunzător responsabilitatea pentru consecințele comportamentului lor anterior, precum și pentru a crea stimulente adecvate pentru comportamentul lor viitor.

Limitarea costurilor de restructurare

23. Ajutorul de restructurare trebuie să se limiteze la acoperirea costurilor necesare pentru restabilirea viabilității. Aceasta înseamnă că o întreprindere nu trebuie să beneficieze de resurse publice care ar putea fi folosite pentru finanțarea activităților care distorsionează piața și care nu sunt legate de procesul de restructurare. De exemplu, achiziționarea de titluri de participare ale altor întreprinderi sau realizarea unor investiții noi nu poate fi finanțată prin ajutoare de stat, decât în cazul în care acest lucru este esențial pentru restabilirea viabilității unei întreprinderi ⁽²⁹⁾.

Limitarea valorii ajutorului, contribuții proprii semnificative

24. În vederea limitării valorii ajutorului la minimul necesar, băncile trebuie, mai întâi, să își utilizeze propriile resurse pentru finanțarea restructurării. Acest lucru poate implica, de exemplu, vânzarea de active. Sprijinul de stat trebuie acordat în condiții care reprezintă o repartizare adecvată a obligațiilor în materie de costuri ⁽³⁰⁾. Acest lucru înseamnă că nu numai statul suportă costurile legate de restructurare, ci și aceia care au investit în bancă, prin absorbirea pierderilor cu ajutorul capitalului disponibil și prin plățirea unei remunerații adecvate pentru intervențiile din partea statului ⁽³¹⁾. Cu toate acestea, Autoritatea consideră că nu este adecvat să stabilească plafoanele privind repartizarea obligațiilor *ex ante* în contextul actualei crize sistemice, având în vedere obiectivul de facilitare a accesului la capital privat și întoarcerea la condițiile normale de piață.
25. Orice derogare de la o repartizare corespunzătoare a obligațiilor *ex ante*, care ar fi putut fi acordată în mod excepțional în etapa de salvare din motive legate de stabilitatea financiară, trebuie compensată printr-o contribuție suplimentară într-o etapă ulterioară a restructurării, de exemplu sub forma unor clauze de recuperare (claw-back) și/sau printr-o restructurare mai amplă, inclusiv măsuri suplimentare de limitare a denaturării concurenței ⁽³²⁾.
26. Băncile trebuie să fie în măsură să remunereze capitalul, inclusiv sub forma dividendelor, cât și a cupoanelor la împrumuturi subordonate în curs, din profiturile generate de activitățile lor. Cu toate acestea, băncile nu ar trebui să folosească ajutorul de stat pentru a remunera propriile fonduri (capitalul propriu și împrumuturile subordonate) atunci când aceste activități nu generează profituri suficiente. Prin urmare, în contextul unei restructurări, compensarea discreționară de către băncile beneficiare a pierderilor (de exemplu prin disponibilizarea rezervelor sau reducerea capitalurilor proprii) în vederea asigurării distribuirii de dividende și plății cupoanelor la împrumuturile subordonate în curs, nu este, în principiu, compatibilă cu obiectivul repartizării obligațiilor ⁽³³⁾. De asemenea,

⁽²⁸⁾ A se vedea punctele 43-50 din Orientările privind sectorul bancar. Pentru a permite o astfel de retragere conform legii, ajutorul în caz de lichidare poate fi considerat drept compatibil, atunci când, de exemplu, este necesar pentru o recapitalizare temporară a unei bănci sau structurii releu sau pentru a răspunde revendicărilor din parte anumitor categorii de creditori, dacă acesta este justificat prin motive legate de stabilitatea financiară. Pentru exemple de astfel de ajutoare și de condiții în care acestea au fost considerate compatibile, a se vedea Decizia Comisiei din 1 octombrie 2008 în cazul NN 41/08 UK, Ajutor de salvare în favoarea *Bradford & Bingley* (JO C 290, 13.11.2008, p. 2) și Decizia Comisiei din 5 noiembrie 2008 în cazul NN 39/08 DK, Ajutor în favoarea lichidării *Roskilde Bank* (JO C 12, 17.1.2009, p. 3).

⁽²⁹⁾ A se vedea cauza T-17/03, *Schmitz-Gotha*, Rec., 2006, p. II-1139.

⁽³⁰⁾ După cum s-a prezentat în orientări anterioare ale Comisiei, în special în Orientările privind activele depreciate – a se vedea punctul 21 și următoarele.

⁽³¹⁾ Autoritatea a prezentat orientări detaliate privind stabilirea valorii garanțiilor de stat, recapitalizările și măsurile de salvare a activelor în Orientările privind sectorul bancar, în Orientările privind recapitalizarea, precum și în Orientările privind activele depreciate. În măsura în care un astfel de preț este plătit, acționarii băncii își văd poziția diluată pe plan financiar.

⁽³²⁾ Orientările privind activele depreciate, punctele 24 și 25. A se vedea, de asemenea, secțiunea 4 din prezentul capitol.

⁽³³⁾ A se vedea Decizia Comisiei din 18 decembrie 2008 în cazul N 615/08 *Bayern LB* (JO C 80, 3.4.2009, p. 4). Totuși, acest lucru nu împiedică banca să efectueze plata cupoanelor atunci când este ținută de o obligație legală în acest sens.

trebuie poate să se ia în considerare asigurarea capacității de refinanțare a băncii și stimulentele de ieșire⁽³⁴⁾. În vederea promovării refinanțării de către banca beneficiară, Autoritatea poate considera în mod favorabil plățile cupoanelor la instrumente de capital hibride recent emise care au un rang de prioritate superior față de împrumuturile subordonate existente. În orice caz, băncile nu trebuie, în mod normal, să fie autorizate să-și achiziționeze propriile acțiuni pe parcursul etapei de restructurare.

27. Furnizarea de ajutor suplimentar pe parcursul perioadei de restructurare ar trebui să rămână o posibilitate în cazul în care este justificată de motive legate de stabilitatea financiară. Orice ajutor suplimentar ar trebui să se limiteze la minimul necesar pentru asigurarea viabilității.

4. Limitarea denaturării concurenței și asigurarea unui sector bancar competitiv

Tipuri de denaturare a concurenței

28. Chiar dacă ajutorul de stat poate sprijini stabilitatea financiară în perioade de criză sistemică, având consecințe pozitive la o scară mai amplă, acesta poate totuși crea denaturarea concurenței în multiple moduri. În cazul în care băncile concurează pe baza meritelor produselor și serviciilor lor, acelea care acumulează riscuri excesive și/sau se bazează pe modele de afaceri neviabile vor pierde, în cele din urmă, cota de piață și, eventual, vor ieși de pe piață, în timp ce concurenți mai eficienți se vor extinde sau vor intra pe piețele în cauză. Ajutoarele de stat prelungesc denaturarea anterioară a concurenței generată de asumarea de riscuri excesive și de folosirea unor modele de afaceri neviabile, prin sprijinirea artificială a puterii de piață a beneficiarilor acestor ajutoare. În acest mod, ajutoarele de stat pot genera un hazard moral pentru beneficiari, diminuând în același timp stimulentele, pentru cei care nu beneficiază de ajutoare, în vederea exercitării concurenței, a realizării de investiții și a inovării. În cele din urmă, ajutoarele de stat pot prejudicia piața unică prin transferarea unei cote inechitabile de obligații în materie de ajustare structurală și de probleme sociale și economice conexe către alte state AELS, creând în același timp obstacole la intrarea pe piață, precum și prin compromiterea stimulentele în favoarea realizării de activități transfrontaliere.
29. Stabilitatea financiară rămâne obiectivul predominant al ajutoarelor acordate sectorului financiar în contextul unei crize sistemice, însă menținerea stabilității sistemice pe termen scurt nu ar trebui să aducă prejudicii pe termen mai lung condițiilor de concurență echitabile și piețelor concurențiale. În acest context, măsurile destinate limitării denaturării concurenței cauzată de ajutoarele de stat dețin un rol important, *inter alia*, din motivele expuse în continuare. În primul rând, băncile din SEE au fost afectate de criză într-o măsură foarte diferită și ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea băncilor aflate în situații dificile pot prejudicia poziția băncilor care au rămas în esență solide, determinând posibile efecte negative asupra stabilității financiare. Într-o situație de criză financiară, economică și bugetară, diferențele existente între statele AELS în materie de resurse disponibile pentru intervenția statului devin și mai accentuate și influențează negativ condițiile de concurență echitabile de pe piața unică. În al doilea rând, intervențiile naționale din cadrul crizei actuale tind, prin însăși natura lor, să se concentreze asupra piețelor naționale și, prin urmare, conduc la un risc ridicat de retragere în spatele granițelor naționale și către o fragmentare a pieței unice. Prezența pe piață a beneficiarilor ajutoarelor trebuie evaluată în vederea asigurării concurenței efective și a prevenirii puterii de piață, a barierelor la intrarea pe piață și a impedimentelor în calea activităților transfrontaliere, în detrimentul întreprinderilor și al consumatorilor din SEE. În al treilea rând, nivelul actual al intervenției publice necesar pentru asigurarea stabilității financiare și eventualele limite care se stabilesc cu privire la repartizarea normală a obligațiilor generează un hazard moral sporit care trebuie remediat în mod adecvat pentru a preveni reapariția în viitor a efectelor dăunătoare și a comportamentului extrem de riscant și pentru a pregăti calea către o restabilire rapidă a condițiilor normale de piață, fără acordarea de ajutoare de stat.

Aplicarea de măsuri eficace și proporționale destinate limitării denaturării concurenței

30. Trebuie adaptate măsuri destinate limitării denaturării concurenței pentru a elimina cazurile de denaturare identificate la nivelul piețelor în care banca beneficiară își desfășoară activitatea, după ce și-a restabilit viabilitatea în urma procesului de restructurare, respectând în același timp politica și principiile comune. Autoritatea consideră drept punct de plecare pentru evaluarea sa necesitatea de a dispune de astfel de măsuri, dimensiunea, amploarea și sfera activităților pe care banca în cauză le exercită în momentul implementării unui plan credibil de restructurare, astfel cum se prevede în secțiunea 2 din prezentul capitol. În funcție de natura denaturării concurenței, aceasta poate fi remediată prin măsuri privind pasivele și/sau activele⁽³⁵⁾. Natura și forma unor astfel de măsuri depind de două criterii: în primul rând, de valoarea ajutorului și de condițiile și circumstanțele în care a fost acordat și, în al doilea rând, de caracteristicile pieței sau piețelor pe care banca beneficiară își va desfășura activitatea.
31. În ceea ce privește primul criteriu, măsurile de limitare a denaturării vor varia semnificativ în funcție de valoarea ajutorului, precum și de gradul de repartizare a sarcinilor și de nivelul prețurilor. În acest context, valoarea ajutorului de stat va fi evaluată atât în termeni absoluți (valoarea capitalului primit, elementul de ajutor inclus în garanții și măsurile de salvare a activelor), cât și în raport cu activele băncii ponderate în funcție de risc. Autoritatea va ține cont de valoarea totală a ajutorului acordat beneficiarului, inclusiv de orice tip de ajutor de salvare. În același sens,

⁽³⁴⁾ A se vedea Orientările privind activele depreciate, punctul 31 și abordarea nuanțată privind restricțiile în materie de dividende din Orientările privind recapitalizarea, punctele 33, 34 și 45, care arată că, deși instituirea de interdicții temporare privind distribuirea dividendelor sau plățile cupoanelor poate păstra capitalul în cadrul băncii și crește rezerva de capital, îmbunătățind astfel solvabilitatea băncii, ea poate, deopotrivă, împiedica accesul băncii la sursele private de finanțare sau, cel puțin, mări costul noilor finanțări viitoare.

⁽³⁵⁾ A se vedea punctul 21.

Autoritatea va ține cont de nivelul contribuției proprii a beneficiarului și de repartizarea obligațiilor pe parcursul perioadei de restructurare. În mod general, în cazul în care nivelul de repartizare a obligațiilor și cel al contribuției proprii sunt mai ridicate, consecințele negative rezultate din hazardul moral sunt mai puține. Prin urmare, se reduce necesitatea de a lua măsuri suplimentare ⁽³⁶⁾.

32. În ceea ce privește al doilea criteriu, Autoritatea va analiza efectele potențiale ale ajutorului asupra piețelor pe care banca beneficiară își desfășoară activitatea în urma restructurării. Mai întâi se vor examina dimensiunea și importanța relativă a băncii pe piața sau piețele acesteia, odată ce își recapătă viabilitatea. În cazul în care banca restructurată deține o poziție limitată pe piață, este foarte puțin probabil să fie necesar să se recurgă la constrângeri suplimentare sub forma dezinvestițiilor sau a angajamentelor în materie de comportament. Măsurile vor fi adaptate la caracteristicile pieței ⁽³⁷⁾ pentru a asigura menținerea concurenței efective. În unele domenii, dezinvestițiile pot genera consecințe adverse și pot să nu fie necesare pentru realizarea rezultatelor dorite, caz în care se poate prefera limitarea creșterii interne în loc de recurgerea la dezinvestiții. În alte domenii, în special în cele referitoare la piețele naționale care prezintă obstacole considerabile la intrarea pe piață, dezinvestițiile pot fi necesare pentru a permite intrarea pe piață sau extinderea concurenței. Măsurile de limitare a denaturării concurenței nu trebuie să compromită perspectivele de restabilire a viabilității băncii.
33. În cele din urmă, Autoritatea va analiza riscul ca măsurile de restructurare să poată compromite piața internă și va considera în mod pozitiv măsurile care să ajute la menținerea deschiderii și caracterului concurențial al piețelor naționale. Dacă ajutorul este acordat pentru menținerea stabilității financiare și creditarea economiei reale din statul AELS care îl acordă, se poate considera că ajutorul are un efect pozitiv suplimentar important, în cazul în care el condiționează deopotrivă banca beneficiară să respecte anumite obiective în materie de creditare din alte state AELS decât statul care acordă ajutorul. Acesta va fi în special cazul atunci când obiectivele de creditare sunt ridicate în raport cu o situație inversă credibilă, atunci când realizarea unor astfel de obiective face obiectul unei monitorizări adecvate (de exemplu, prin cooperare între supraveghetorii din țara de origine și cei din țara gazdă), atunci când statul gazdă are un sistem bancar dominat de băncile cu sediul central în străinătate, precum și atunci când astfel de angajamente de creditare au fost coordonate la nivel comunitar (de exemplu, în cadrul negocierilor privind injecția de capital).

Stabilirea prețului adecvat pentru ajutorul de stat

34. Remunerarea corespunzătoare a oricărei intervenții a statului reprezintă, în general, unul dintre mijloacele cele mai adecvate de limitare a denaturării concurenței, întrucât limitează valoarea ajutorului. În cazul în care prețul de intrare a fost stabilit la un nivel semnificativ inferior prețului de piață din motive de stabilitate financiară, trebuie să se asigure revizuirea condițiilor legate de sprijinul financiar din planul de restructurare ⁽³⁸⁾, în vederea reducerii efectului de denaturare generat de subvenție.

Măsuri structurale – dezinvestirea și reducerea activităților

35. Pe baza unei evaluări în conformitate cu criteriile din prezenta secțiune, este posibil ca băncilor care beneficiază de ajutor de stat să li se solicite să dezinvestească filiale sau sucursale, portofolii ale clienților sau ale unităților operaționale sau să întreprindă alte măsuri de acest gen ⁽³⁹⁾, inclusiv pe piața internă cu amănuntul a beneficiarului ajutorului. Pentru ca aceste măsuri să crească concurența și să îmbunătățească funcționarea pieței interne, ele ar trebui să favorizeze intrarea pe piață a concurenților și activitățile transfrontaliere ⁽⁴⁰⁾. În conformitate cu cerința de restabilire a viabilității, Autoritatea va considera în mod favorabil astfel de măsuri structurale, în cazul în care sunt luate fără a se face discriminare între întreprinderi din diferite state AELS, contribuind astfel la menținerea unei piețe interne în sectorul serviciilor financiare.
36. De asemenea, poate fi cerută impunerea unei limite privind extinderea băncii în unele domenii de activitate sau zone geografice, de exemplu, prin măsuri de remediere orientate către piață, cum ar fi cerințe specifice în materie de capital, atunci când concurența de pe piață ar fi afectată de restricțiile directe asupra extinderii sau de restricții pentru limitarea hazardului moral. În același timp, Autoritatea va acorda o atenție specifică necesității de a evita retragerea în spatele granițelor naționale și o fragmentare a pieței unice.
37. În cazul în care găsirea unui cumpărător pentru filiale sau pentru alte activități sau active se dovedește, în mod obiectiv, dificilă, Autoritatea va prelungi perioada pentru implementarea măsurilor respective, dacă există un calendar obligatoriu de reducere a volumului activităților (inclusiv separarea sectoarelor de activitate). Totuși, perioada pentru punerea în aplicare a măsurilor respective nu trebuie să depășească cinci ani.

⁽³⁶⁾ În cazul în care, în temeiul Orientărilor privind sectorul bancar, al Orientărilor privind recapitalizarea sau al Orientărilor privind activele depreciate, Autoritatea a acceptat, în mod excepțional, ajutoare care se abat de la principiile prevăzute de aceste orientări, denaturarea suplimentară a concurenței care va rezulta din aceasta va necesita luarea de măsuri structurale sau de garanții comportamentale suplimentare; a se vedea punctul 58 din Orientările privind activele depreciate.

⁽³⁷⁾ Se vor lua în considerare cu precădere nivelurile de concentrare, constrângerile legate de capacitate, nivelul de rentabilitate, obstacolele la intrarea pe piață și la extindere.

⁽³⁸⁾ De exemplu, prin favorizarea rambursării anticipate a ajutorului de stat.

⁽³⁹⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 21 octombrie 2008 în cazul C 10/2008 IKB, nepublicată încă și Decizia Comisiei din 7 mai 2009 în cazul N 244/2009 Injecție de capital în Commerzbank (JO C 147, 27.6.2009, p. 4).

⁽⁴⁰⁾ Trebuie menționat faptul că reducerea bilanțului din cauza trecerii pe cheltuieli a valorii activelor, care este compensată parțial de ajutorul de stat, nu diminuează prezența băncii pe piața reală și, prin urmare, nu se poate lua în considerare atunci când se evaluează necesitatea luării de măsuri structurale.

38. În evaluarea sferei de aplicare a măsurilor structurale necesare pentru remedierea denaturării concurenței într-un anumit caz și în conformitate cu principiul tratamentului egal, Autoritatea va lua în considerare măsurile luate concomitent în cazuri legate de aceleași piețe sau segmente de piață.

Evitarea utilizării ajutorului de stat pentru finanțarea comportamentului anticoncurențial

39. Ajutorul de stat nu trebuie utilizat în detrimentul concurenților care nu se bucură de sprijin public similar⁽⁴¹⁾.
40. În temeiul punctului 41, băncile nu trebuie să utilizeze ajutorul de stat pentru achiziționarea de întreprinderi concurente⁽⁴²⁾. Această condiție se aplică cel puțin timp de trei ani și poate continua până la sfârșitul perioadei de restructurare, în funcție de sfera de aplicare, de dimensiunea și de durata ajutorului.
41. În circumstanțe excepționale și în urma notificării, achizițiile pot fi autorizate de Autoritate în cazul în care fac parte dintr-un proces de consolidare necesar restabilirii stabilității financiare sau asigurării concurenței efective. Procesul de achiziționare trebuie să respecte principiile de tratament egal pentru toți posibii cumpărători, iar rezultatul acestuia trebuie să asigure condiții de concurență efectivă pe piețele relevante.
42. În cazul în care impunerea realizării de dezinvestiții și/sau interzicerea achizițiilor nu sunt adecvate, Autoritatea poate accepta instituirea de către statele AELS a unui mecanism de recuperare (claw-back), de exemplu, sub forma unei taxe asupra beneficiarilor de ajutor. Această acțiune ar permite recuperarea de la bancă a unei părți din ajutor, după ce aceasta și-a restabilit viabilitatea.
43. În cazul în care băncile care primesc ajutor de stat trebuie să îndeplinească anumite cerințe legate de creditarea economiei reale, creditele acordate de bancă trebuie stabilite în condiții comerciale⁽⁴³⁾.
44. Ajutorul de stat nu poate fi folosit pentru a oferi condiții (de exemplu, în ceea ce privește ratele sau garanțiile) care nu pot fi îndeplinite de concurenții care nu beneficiază de ajutor de stat. Cu toate acestea, în cazurile în care nu poate fi adecvată impunerea de limitări beneficiarului în materie de politică tarifară, de exemplu, din cauză că aceste limitări pot duce la diminuarea concurenței efective, statele AELS trebuie să propună alte măsuri de remediere mai potrivite pentru a asigura concurența efectivă, cum ar fi măsurile care favorizează intrarea pe piață. În același sens, băncile nu trebuie să invoce sprijinul de stat drept un avantaj concurențial atunci când fac publicitate ofertelor lor financiare⁽⁴⁴⁾. Aceste restricții ar trebui să rămână în vigoare, în funcție de sfera de aplicare, de dimensiunea și de durata ajutorului, pentru un interval cuprins între trei ani și întreaga durată a perioadei de restructurare. Astfel ele ar servi, în egală măsură, drept stimulente clare pentru rambursarea ajutorului de stat în cel mai scurt termen posibil.
45. De asemenea, Autoritatea va examina nivelul de deschidere a pieței și capacitatea sectorului de a face față falimentelor băncilor. În evaluarea sa generală, Autoritatea poate lua în considerare eventualele angajamente luate de beneficiar sau angajamentele luate de statele AELS privind adoptarea de măsuri⁽⁴⁵⁾ care ar promova piețe mai sănătoase și mai concurențiale, de exemplu prin favorizarea intrării și ieșirii de pe piață. Astfel de inițiative ar putea, în circumstanțe adecvate, să însoțească celelalte măsuri structurale sau comportamentale care ar fi impuse, în mod normal, beneficiarului. Autoritatea poate considera într-un mod pozitiv angajamentul statului AELS de introducere a mecanismelor de rezolvare a dificultăților cu care se confruntă o bancă, într-o etapă timpurie, drept un element de promovare a piețelor sănătoase și concurențiale.

5. Monitorizare și aspecte procedurale

46. În scopul de a verifica dacă planul de restructurare este corect pus în aplicare, Autoritatea va solicita transmiterea de rapoarte periodice detaliate. În mod normal, primul raport va trebui transmis Autorității nu mai târziu de șase luni de la aprobarea planului de restructurare.
47. În urma notificării planului de restructurare, Autoritatea trebuie să evalueze dacă este posibil ca planul să restabilească viabilitatea pe termen lung și să limiteze adecvat denaturarea concurenței. În cazul în care Autoritatea are îndoieli puternice referitoare la conformitatea planului de restructurare cu cerințele relevante, ea trebuie să inițieze o procedură oficială de investigare, oferind părților terțe posibilitatea de a formula observații cu privire la măsura în cauză și să asigure astfel o abordare transparentă și coerentă, cu respectarea în același timp a regulilor în materie de confidențialitate aplicabile procedurilor legate de ajutoarele de stat.

⁽⁴¹⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 19 noiembrie 2008 în cazul NN 49/08, NN 50/08 și NN 45/08, Garanții în favoarea Dexia (nepublicată încă), punctul 73, Decizia Comisiei din 19 noiembrie 2008 în cazul N 574/08, Garanții în favoarea Fortis Bank (JO C 38, 17.2.2009, p. 2), punctul 58 și Decizia Comisiei din 3 decembrie 2008 în cazul NN 42/2008, NN 46/2008 și NN 53/A/2008, Ajutor de restructurare în favoarea Fortis Bank și Fortis Bank Luxemburg (JO C 80, 3.4.2009, p. 7), punctul 94. De exemplu, în anumite circumstanțe, i se poate interzice unei bănci să propună ratele de dobândă cele mai ridicate oferite pe piață micilor depozitari.

⁽⁴²⁾ Se amintește faptul că, în vederea restabilirii viabilității, costurile de restructurare trebuie să fie limitate la minimul necesar. A se vedea punctul 23.

⁽⁴³⁾ Creditele acordate în condiții necomerciale ar putea constitui ajutoare de stat și ar putea fi autorizate de Autoritate, în urma notificării, dacă sunt compatibile cu funcționarea Acordului SEE, de exemplu în temeiul orientărilor – Cadru comunitar temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice.

⁽⁴⁴⁾ Decizia Comisiei din 12 noiembrie 2008 în cazul N 528/08 ING (JO C 328, 23.12.2008, p. 10), punctul 35.

⁽⁴⁵⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia 2005/418/CE a Comisiei din 7 iulie 2004 privind măsurile puse în aplicare de Franța în favoarea Alstom (JO L 150, 10.6.2005, p. 24), punctul 204.

48. Cu toate acestea, Autorității nu îi revine obligația de a deschide proceduri oficiale în cazul în care planul de restructurare este complet și măsurile propuse sunt de așa natură încât Autoritatea nu are alte îndoieli cu privire la compatibilitatea lor în sensul articolului 4 alineatul (4) din Protocolul 3 partea a II-a la Acordul între statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție. Aceasta ar putea fi situația în special atunci când un stat AELS a notificat Autorității un ajutor însoțit de un plan de restructurare care îndeplinește toate condițiile stabilite în prezentul capitol, în vederea obținerii securității juridice cu privire la acțiunile ulterioare necesare. În astfel de cazuri, Autoritatea ar putea adopta o decizie finală care să stipuleze că ajutorul de salvare, precum și ajutorul de restructurare sunt compatibile în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE.

6. Caracterul temporar al sferei de aplicare a comunicării

49. Prezentul capitol se justifică prin criza actuală excepțională din sectorul financiar și, prin urmare, se aplică numai pentru o perioadă limitată de timp. Autoritatea va aplica prezentul capitol în evaluarea cazurilor de ajutoare de restructurare care i-au fost notificate la sau înainte de 31 decembrie 2010. În ceea ce privește ajutoarele care nu i-au fost notificate, se aplică orientările privind stabilirea regulilor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal. Prin urmare, Autoritatea va aplica prezentul capitol la evaluarea compatibilității ajutoarelor nenotificate acordate la sau înainte de 31 decembrie 2010.
50. Ținând cont de faptul că prezentul capitol se bazează pe articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE, Autoritatea poate reexamina conținutul și durata acestuia, în conformitate cu evoluția condițiilor pieței, cu experiența acumulată în analizarea cazurilor și cu interesul predominant de menținere a stabilității financiare.
-

ANEXĂ

MODEL PENTRU PLANUL DE RESTRUCTURARE

CUPRINS INDICATIV PENTRU PLANUL DE RESTRUCTURARE ⁽¹⁾

1. Informații cu privire la instituția financiară (descrierea structurii etc.)
(NB: Informațiile transmise anterior pot fi reproduse, dar trebuie să fie integrate în acest document și, dacă este necesar, actualizate.)
2. Descrierea pieței și cotele de piață
 - 2.1. Descrierea principalelor piețe de produse relevante (diferențierea cel puțin între: piețe de vânzare cu amănuntul, piețe de vânzare cu ridicata, piețe de capital etc.)
 - 2.2. Calcularea cotelor de piață (cum ar fi, la nivel național și SEE, în funcție de dimensiunea geografică a piețelor relevante)
3. Analiza motivelor din cauza cărora instituția se confruntă cu dificultăți (factori interni)
4. Descrierea intervenției statului și evaluarea ajutorului de stat
 - 4.1. Informații care să indice dacă instituția financiară sau filialele ei au beneficiat deja de un ajutor de salvare sau de restructurare în trecut.
 - 4.2. Informații privind forma și valoarea ajutorului de stat sau a avantajului financiar legat de ajutor. Informațiile trebuie să se refere la toate ajutoarele de stat permise ca ajutor individual sau în cadrul unui sistem pe parcursul perioadei de restructurare
(NB: Toate ajutoarele trebuie să fie justificate în planul de restructurare, după cum se menționează în cele ce urmează.)
- 4.3. Evaluarea ajutorului de stat în temeiul regulilor în materie de ajutoare de stat și cuantificarea valorii ajutorului.
5. Restabilirea viabilității
 - 5.1. Prezentarea diverselor ipoteze privind evoluția pieței
 - 5.1.1. Situația inițială pe principalele piețe de produse
 - 5.1.2. Evoluția preconizată a pieței de pe principalele piețe de produse
 - 5.2. Prezentarea scenariului fără aplicarea măsurii
 - 5.2.1. Ajustarea solicitată a planului de afaceri inițial
 - 5.2.2. Indicatorii de capital anteriori, actuali și viitori (tier 1, tier 2)
 - 5.3. Prezentarea strategiei viitoare propuse pentru instituția financiară și a modului în care aceasta va asigura viabilitatea
 - 5.3.1. Poziție inițială și cadru general
 - 5.3.2. Cadre individuale în funcție de ramura de activitate a instituției financiare
 - 5.3.3. Adaptarea la schimbări în mediul de reglementare (creșterea gestiunii riscurilor, sporirea marjelor de protecție a capitalurilor proprii etc.)
 - 5.3.4. Confirmare privind declararea completă a activelor depreciate
 - 5.3.5. Dacă este necesar, modificări ale structurii participării
 - 5.4. Descrierea și prezentarea generală a diferitelor măsuri planificate să restabilească viabilitatea, a costurilor și a impactului lor asupra contului de profit și pierdere/bilanțului
 - 5.4.1. Măsuri la nivelul grupului
 - 5.4.2. Măsuri în funcție de ramura de activitate
 - 5.4.3. Impactul fiecărei măsuri asupra contului de profit și pierdere/bilanțului
 - 5.5. Descrierea efectelor aferente diferitelor măsuri destinate să limiteze denaturarea concurenței (conform punctului 7), din perspectiva costurilor și a impactului lor asupra contului de profit și pierdere/bilanțului

⁽¹⁾ Informațiile necesare pentru evaluarea viabilității pot cuprinde date și rapoarte interne ale băncii, precum și rapoarte întocmite de/pentru autoritățile din statele AELS inclusiv autoritățile de reglementare.

- 5.5.1. Măsuri la nivelul grupului
- 5.5.2. Măsuri în domeniile de activitate
- 5.5.3. Impactul fiecărei măsuri asupra contului de profit și pierdere/bilanțului
- 5.6. Comparația cu opțiuni alternative și evaluarea comparativă succintă a efectelor economice și sociale de la nivel regional, național și SEE (în principal este necesar să se furnizeze informații atunci când, în absența ajutorului, banca nu poate îndeplini cerințele prudențiale)
- 5.6.1. Opțiuni alternative: lichidarea voluntară, divizarea sau absorbirea de către o altă bancă și efectele care decurg din aceasta
- 5.6.2. Efecte economice generale
- 5.7. Calendar pentru implementarea diferitelor măsuri și termenul final pentru implementarea planului de restructurare în integralitatea sa (se vor indica aspectele cu caracter confidențial)
- 5.8. Descrierea planului de rambursare a ajutorului de stat
- 5.8.1. Ipoteze de bază privind planificarea ieșirii
- 5.8.2. Descrierea stimulentei statului în vederea ieșirii
- 5.8.3. Planificarea ieșirii sau a rambursării până în momentul rambursării complete/ieșirii
- 5.9. Conturile de profit și pierdere/bilanțurile corespunzătoare ultimelor trei ani și următorilor cinci ani, inclusiv indicatorii financiari cheie și analiza sensibilității pe baza celui mai favorabil/defavorabil scenariu
- 5.9.1. Scenariu de bază
- 5.9.1.1. Contul de profit și pierdere/bilanțul la nivelul grupului
- 5.9.1.2. Indicatori financiari cheie la nivelul grupului (RAROC, ca referință pentru criteriile interne aplicate pentru calcularea rentabilității capitalului ajustată la riscuri, indicatorul de eficiență a costurilor – CIR, rentabilitatea financiară – ROE etc.)
- 5.9.1.3. Contul de profit și pierdere/bilanțul la nivel de unitate operațională
- 5.9.1.4. Indicatori financiari cheie la nivel de unitate operațională (RAROC, ca referință pentru criteriile interne aplicate pentru calcularea rentabilității capitalului ajustată la riscuri, indicatorul de eficiență a costurilor – CIR, rentabilitatea financiară – ROE etc.)
- 5.9.2. Cel mai favorabil scenariu
- 5.9.2.1. Ipoteze de bază
- 5.9.2.2. Contul de profit și pierdere/bilanțul la nivelul grupului
- 5.9.2.3. Indicatori financiari cheie la nivelul grupului (RAROC, ca referință pentru criteriile interne aplicate pentru calcularea rentabilității capitalului ajustată la riscuri, indicatorul de eficiență a costurilor – CIR, rentabilitatea financiară – ROE etc.)
- 5.9.3. Cel mai defavorabil scenariu – în cazul în care un test de simulare a situației de criză a fost realizat și/sau validat de către autoritățile naționale de supraveghere, vor trebui prezentate metodologiile, parametrii și rezultatele unui astfel de test ⁽¹⁾.
- 5.9.3.1. Ipoteze de bază
- 5.9.3.2. Contul de profit și pierdere/bilanțul la nivelul grupului
- 5.9.3.3. Indicatori financiari cheie la nivelul grupului (RAROC, ca referință pentru criteriile interne aplicate pentru calcularea rentabilității capitalului ajustată la riscuri, indicatorul de eficiență a costurilor – CIR, rentabilitatea financiară – ROE etc.)
- 6. Repartizarea obligațiilor – contribuția instituției financiare și a altor acționari la restructurare (valoarea contabilă și economică a titlurilor de participare)
- 6.1. Limitarea costurilor aferente restructurării la costurile necesare pentru restabilirea viabilității
- 6.2. Limitarea valorii ajutorului (inclusiv informații privind eventualele dispoziții referitoare la limitarea distribuirii de dividende și plății de dobânzi la împrumuturile subordonate)

⁽¹⁾ Testele de simulare a situațiilor de criză trebuie să se bazeze, în măsura posibilului, pe parametri comuni, de tipul celor conveniți la nivel comunitar (precum metodologia dezvoltată de Comitetul european al inspectorilor bancari) și, dacă este cazul, să fie adaptați la circumstanțele specifice țării și sectorului bancar al acesteia. Dacă este necesar, ar putea fi, de asemenea, luate în considerare teste de simulare a unor situații inverse sau alte exerciții echivalente.

-
- 6.3. Asigurarea unei contribuții proprii semnificative (inclusiv informații privind mărimea contribuției din partea acționarilor sau a creditorilor subordonați)
 - 7. Măsuri de limitare a denaturării concurenței
 - 7.1. Justificarea sferei de cuprindere a măsurilor în perspectiva valorii și efectului ajutorului de stat
 - 7.2. Măsuri structurale, inclusiv propuneri privind planificarea și stabilirea termenelor pentru dezinvestirea activelor sau cedarea filialelor/sucursalelor sau alte măsuri de remediere
 - 7.3. Angajamente privind comportamentul, inclusiv evitarea marketingului de masă care invocă ajutorul de stat drept un avantaj în materie de concurență
 - 8. Monitorizarea (intervenția eventuală a unui administrator împuternicit – trustee)
-